

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P.

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 33. szám.

Augusztus hó 14

Kölcsey halálának százéves évfordulója

Ez év augusztusában ünnepli a magyar nemzet a „Himnusz” költője százéves évfordulóját. A főünnepséget a Gyöngyösi István Társaság rendezi augusztus 19-én, Pestvármegye pedig a Kölcsey-emlékművet leplezi le augusztus 24-én. Mindkét ünnepséget a rádió közvetíteni fogja. Augusztus 19-én a Balatonon reménytűzek gyulnak ki a „Himnusz”-ünnepségek alkalmából.

A magyaránny nemzeti ünnepéssel a csonkaország lakói méltó módon igyekeznek hódolni Kölcsey emlékének, aki vallásos ihlettel eltelve keresett menedéket elnyomott nemzete számára az Isten trónusánál.

Kölcsey költő, kritikus és szónok volt egy személyben. Hatalmas kortársai között is kimagasló lélek. Szatmárvármegye pozsonyi követe. Az ifjúság vezére, a reformpolitikusok egyik előharcosa.

A „Himnusz”-t 1823-ban írta és megrázó hatást ért el vele.

Mint politikus a legtisztább érzelmeke emberé volt. Hatása felrázta a későbbi nemzedéket az elnyomott nemzetet és a magyar nép óriási tömegeit nyerte meg a haladás és a közszerződésnek eszméinek.

A „Himnusz”-t jóval későbbben zenésítette meg Erkel Ferenc, a legnagyobb magyar zeneszerzők egyike. Kölcsey már nem élt akkor, amikor nemzeti fohásza minden magyar imájává lett.

1838 augusztus 16-án egy hivatalos ügyben falura utazott. Utaközben záporosó érte utól. Átázott, meghalt s augusztus 23-án halt meg 48 éves korában.

Kortársai mélyeséges bánattal siratták meg. Wesselényi Miklós arcát kezébe rejtette s így kiáltott fel:

— Nem közénk való volt!

Vajjon közénk való-e most, magyar testvérek? Megvan-e lelünkben hiánytalanul a nemzetünk jövőjébe vetett mélyeséges hit, amelyet a „Himnusz” magasztos sorai plántáltak belénk?

A főiskolai munkatáborok

A főiskolai munkatáborok felállítását és bevezetését már ismertettük lapunkban. Az első munkatáborokat még Hóman Bálint kezdeményezte és tette fejlődésképesé. Az intézmény célja a főiskolai ifjúság nyári foglalkoztatásán kívül, amely bizonyos anyagi előnyökkel is jár, még az is — s szerintünk a sokkal fontosabb —

hogy minél közelebb hozza a tanult és vezetésre hivatott ifjúságot a falvak fiatalságához. Ennek a közeledésnek és kölcsönös összeforradásnak előnyeit nemzeti szempontból felmérni alig lehet. Különösen azt a részt, amely a főiskolák női hallgatóit olyan mindennapi munkakörbe vonja be a falusi háztartások, a gyermekápolás megismerésén keresztül, aminek szociális kihatása sok tekintetben lesz előnyös és óhajtható.

Azzal, hogy a főiskolai hallgatók betekintést nyernek a falusi élet háztartási, közegészségügyi, gyermeknevelési és sok más kérdésébe, hatalmas tábora szaporodik a falut megértő, igaz és sze-

retetteljes felkarolónak. Ez pedig igen fontos, annál inkább is, mert a nők erőteljes részvétele nélkül a társadalom szociális kérdéseket megoldani alig tud.

De fontos abból a szempontból is, hogy a közvetlen érintkezés ilyen kiépítése folytán a falu népének ismerete is tájul, öntudatlan közönyét pedig igen gyakran a megértés és őszinte érdeklődés váltja fel.

Csak helyeselhetjük a kormány törekvését, hogy a munkatáborok kereteit a lehetőség szerint bővíteni szándékozik.

Előnyére fog válni nemcsak a városnak és a falunak, de az egész nemzetnek is.

Enyhül a romániai magyarság helyzete?

A világ közvéleménye közel két évtizeden át nem vette tudomásul, vagy ha a szembeötlőbb eseteket kénytelen volt is tudomásul venni, semmit sem tett annak a helyzetnek megszüntetésére, hogy

a Magyarország testéből megnagyított utódállamok egyáltalán nem hajtották végre a trianoni békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó rendelkezéseit.

Ez a lehetetlen állapot megszünt Jugoszláviában, amely az utóbbi években lényegesen javított a magyarság helyzetén, míg Csehszlovákiában, a szudétánemetek erőlyes állásfoglalása nyomán, most igéri — Isten tudja hányadszor — hogy a kérdést rendezni fogja. Anglia, amely nagy súlyt helyez a közép-európai kérdések mielőbbi és végleges rendezésére, tanácsadóként és a taktikázás megelőzésére tudvalevően Runciman lordot küldte ki Prágába. Ugy látszik, ezeknek az eseményeknek a hatása alatt szánta rá magát Románia is arra, hogy augusztus 4-én egy 28 pontból álló rendeletet adjon ki a kisebbségekre vonatkozóan.

A rendelet a magyarság, illetve az összes kisebbségek számára minden téren a valamennyi román állampolgár

számára biztosított jogokat biztosítja;

megadja a saját nyelvű iskolák és intézmények fenntartásának jogát, biztosítja a kisebbségek kulturális jogait; megengedi a törvény előtt, hogy a magyar kisebbség saját nyelvén védekezhessen; elrendeli továbbá, hogy olyan városokban, községekben, ahol a lakosság többsége magyar, polgármesterré, jegyzővé, illetve bírósági magyar embert kell megválasztani; olyan helyeken pedig, ahol kisebbségben vannak a magyarok, a felekkel érintkező tisztviselőknek magyarul is kell tudniok.

A román kormány augusztus 7-én kiadott második rendeletével intézkedik a román kisebbségi kormánybiztosság felállítására. Ez a rendelet is leszegezi, hogy

a törvények nyelvi, faji és vallási különbség nélkül minden román állampolgár számára azonos polgári és politikai jogokat biztosítanak

és a kisebbségek a vallási életben, a sajtóban, a magán- és kereskedelmi életben, valamint a bíróságok előtt szabadon használhatják anyanyelvüket.

Ezek a rendelkezések voltaképpen csak elismerései Románia ama kö-

teleztségeinek, amelyek a trianoni békeszerződésben már benn foglaltattak; minden azon mulik tehát, hogy a mindenesetre nagy haladást jelentő rendeleteket az alsóbbfokú hatóságok végrehajlják-e, vagy azoknak sem lesz nagyobb fogamatjuk, mint volt a trianoni békeszerződésnek.

Amennyiben a román kormány valóban gondoskodni fog róla, hogy közegei becsületesen végre is hajtsák ezeket a rendeleteket és a magyar kisebbségeknek biztosítják mindazokat a jogokat, amelyeket Szent István Magyarországa-ban senki nem vitatott el a román anyanyelvűektől, akkor remény lehet arra, hogy Romániával éppen úgy kialakul a Barátságosabb viszony, mint ahogyan Jugoszláviával szemben már eddig is megnyilatkozott ez a közeledés.

A honvédelmi miniszter a katonás szellemről

Vitéz Rátz Jenő honvédelmi miniszter augusztus 9-én fogadta a fővárosi sajtó képviselőit, hogy nyilatkozatot tegyen előttük a modern honvédelemről.

A miniszter nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a hadsereg felépítéséhez emberanyagra, felszerelésre és sok minden egyébre, van szüksége. Rámutatott ezután arra, hogy a hadsereg nagyságát a népesség száma, az anyagi felkészültség pedig az ország teherbíróképessége szabja meg, van azonban egy fontos tényező, amelyet a végsőkig ki kell használni és ez: a nemzet katonás szelleme, amely nélkül a legnagyobb és legjobb felszerelt hadsereg sem ér semmit. A mai háború már nemcsak a katonák háborúja, mert nemcsak a frontokon folyik. Ma már háború esetén az egész ország hadterület és mindenki, akár be van sorozva, akár nincs, tulajdonképpen egyformán katonaság, tagja a honvédelemnek, úgy, hogy azt lehet mondani, hogy a honvédség ma a nemzet és megfordítva: a nemzet maga a honvédség. Ezért fontos a katonás szellem kifejlesztése és fokozása. Kifejtette ezután a miniszter, hogy a katonás szellem a rend és a fegyelem önkéntes felismeréséből, az egyéni érdekeknek az összesség érdekei alá rendeléséből, a vezetők iránti tisztelethöz, kitartásból, önfeláldozó bátorsághoz és a nemzet nagyobb és boldogabb jövője iránti törhetetlen hitből áll.

Ennek a katonás szellemnek a kialakítása érdekében a honvédség békében nagy nemzetnevelő munkát fejt ki. A miniszter végül felkérte a sajtót, hogy ebben a nemzetnevelő munkában vegyen részt a közönség felvilágosításával.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után villasreggeli látta a miniszter vendégül az újságírókat.

BESZÉLŐ SZÁMOK

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet adatai szerint a világon 650 millió szarvasmarhát, 691 millió juhot és 238 millió sertést találunk, ami annyit jelent, hogy minden 1000 emberi lélekre 306 szarvasmarha, 315 juh és 131 sertés esik. A világ vezető orszárai az állatállomány tényleges számai szempontjából India, Ausztrália és Kína.

A negyedik lispei olajkut napi 25 vagon olajat ad

Lispezsentadorjánban, ahol az Eurogasco Társaság olajkutakat furat, most fejeződött be a 4. számú kut furása. Az eredmény a legkötőbb. A jelenleg megnyitott kut ugyanis naponként 24-25 vagon nyersolajat ad. A második és harmadik számú kut együttesen naponként 6-7 vagon olajat termel. A napi termelés tehát 30-32 vagonnak felel meg és ez a mennyiség az ország nyersolajszükségletének közel 50 százalékát fedezi. Az első számú kutból csak föld-

gázt nyernek és ennek felhasználásával végzi a társaság a többi kutakat furását. Megállapították, hogy a negyedik olajkutnak az olajrejtege 6 méter vastag, az első kutak 2 méteres rétegével szemben. Az olaj minősége is kitünő.

Rövidesen megkezdik az ötödik, hatodik és hetedik kut furását is. Nagykanizsa felé haladva. A geológusok megállapítása szerint ugyanis az olajmedence elhúzódik Nagykanizsa, Nagyréce és Galambok felé.

A kormányzó tízezer pengős hozzájárulása a debreceni diákok telepítési akciójához

Debrecen református főgimnáziumának ifjúsága a református polgári iskola és a református tanítóképzőintézet ifjúságával karöltve akciót indított, hogy a Dunántul egykés vidékeire sokgyermekes magyar családokat telepítsenek át a Tiszántulról.

A lelkes diákok már régebben megkezdtek a gyűjtést a nemes, hazafias célra, hetenként egyszer lemondtak a húscélról, a gimnazisták érettségi bankettjüket sem tartották meg és a megtakarított pénzeszeget a telepítési akció céljaira fordították.

Az első tisztántuli családot már le is telepítették az egyik dunántuli egykés faluba, házat, tehenet, gazdasági felszerelést vásároltak a megtakarított pénzből számára.

A hazafias akció most nagy lendületet kapott vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó nemes gesztusa révén. A kormányzó, aki maga is a debreceni kollégium diákja volt, tudomásul szerezte a diákok akciójáról és most illetékes helyről értesítették Kun Sándor dr. gimnáziumi igazgatót, hogy

a kormányzó az ifjúság által kezdeményezett akcióhoz 10.000 pengővel járul hozzá és az összeg kiutalása már meg is történt.

Bizonyos, hogy a kormányzó nagylelkű gesztusát tehetségűkhöz képest sokan fogják követni s így ebben az évben már több sokgyermekes tisztántuli családnak tudnak már házat és felszerelést adni a Dunántul néptelepítő vidékeire.

Kocsmából kulturház Hosszuefénény páraflán off- honi emelt a faladásnak

Julius utolsó vasárnapján avatta fel kulturházát Hosszuefénény baranyamegyei község nagyszabású ünnepély keretében s az egyház áldása kíséretében. Méltó volt az ünnepség az esemény nagyságához, részt is vett rajta a fula apraja-nagya szép, színes népviseletben; ott voltak a hatóságok, a szövetkezeti központok képviselői is az esemény rendkívüliségének tanúként. Sok kulturházat ismerünk szerte az országban, soknak nemcsak a felavatásában, de a létesítésében is résztvettünk, de a célt, a gondolatot ily tökéletesen megvalósító kulturházat még nem láttunk.

Ennek az érdekessége még az is, hogy kocsmából lett, míg sok helyütt a kulturházból is kocsmát csináltak...

De álljon itt Czímber József dr. főjegyzőnek az ünnepélyen elhangzott ismertetése a kulturház történetéről.

A régi Kajdyak, Bóczok, Kis-tóthok, felső Kissék, Dallosok és a többi kórhajas, vénhéd magyarok, de sokat beszélhetnének a zsupfódeles becsaliról, amely valaha e helyen állt és hívogatta mestergerendárról lógó, füstös mécsesével a vendégeket. Míg 1901-ben nemcsak a mécses vetett utolsó lobbot, hanem a zsupfedél is. Még az évben felépült a régi helyén a mostani nagy, emeletes vendégfogadó 17 ezer forint költséggel. Nagy pénz volt ez akkor, de az akkori vi-

lágnek még korcsmára is volt ennyi pénze. Pedig anyagilag csak a kamatot hozta meg gyengén, erkölcsileg pedig csak ártott, mert sok átok, szilok tapadt erő falaira és sok családi boldogtalanság kénköves forrásá lett.

De nagyot fordult azóta az idő ke-reke, az emberek józanabbak lettek, komoly munka utáni vágy, nemesebb, tartalmasabb életel alakult ki a község lakosai szívében, lelkében és ez a törévkes társadalmi egyesületek megalakításában nyilvánult meg. Sorra jöttek: a Polgári Olvasókör, a Faluszövetség, a Hangya, a Hitel-szövetkezet, a Sportegylet, a Stefánia Szövetség, a Leányegyesület, végül a Tejszövetkezet. De csak papíron éltek, mert nem volt alkalmas helyiségük.

1935-ben alakult meg a Stefánia Szövetség fiókja. Az alakuló gyűlésen jelenlevő Fischer Béla, akkori alispán látta, hogy ez a szép intézmény sem fejthet ki megfelelő működést helyiség hiányában. Azonnal intézkedett is. Felhívta a községet egy olyan épület tervének elkészítésére, amelyben helyet kapnának az összes közérdekű intézmények. A gondolatot tett követte.

A képviselőtestület 1935 június 4-én már tárgyalta a nagykozs-mának kulturházzá való átadását.

1936 június végén már el is készült az átalakítási munkák, összesen

9000 pengő költséggel.

Ebben az épületben foglal helyet a Stefánia csecsemővédő intézet három gyönyörűen berendezett helyiséggel, Hosszuefénény és Vidéke Hitelszövetkezet, a Hangya, a Polgári Olvasókör, a Faluszövetség 2-2 helyiséggel, a Hosszuefénény Sportegylet, egy orvosi rendelő, a védőnőnek 2 szobakonyhás, fürdőszobás lakása, a házigondnok 2 szoba, konyhás lakása (az egyik vendégszoba), tüdőző őr szoba és szertár, végül egy nagy előadóterem beépített színpaddal.

Az egész épület hivatásszerű teljesítést valósították meg azáltal, hogy

a tejszövetkezet olcsó telket kapott a kulturház mellett s 8400 pengőből egy négy helyiséges, gyönyörű tejszarnok-épület kapcsolódott a kulturház épület-tömbjéhez.

Hosszuefénény derék vezetősége és népe olyan otthont emelt a magyar gazdasági és lelki haladásnak, amely ritkítja párját az egész országban s amely mintája lehet a jövőben épülő összes kulturházaknak. Az ilyen - kocsmából kulturházat csináló - nép jövőjét nem kell féltetni; az ilyen kidolgozza, kimunkálja nemcsak a maga, hanem a nemzet feltámadását is!

NAGY SÁNDOR

LAPZÁRTA

Debrecen környékén lezuhant egy repülőgép

A Budapesten rendezett nemzeti pilótápniki résztvevői augusztus 10-én Debrecenbe repültek. A vendégeket egy külön repülőgépen újságírók is elkísérték. Az újságírók repülőgépe délután háromnegyed 4 órakor visszaindult Budapestre, ahová azonban nem érkezett meg.

A repülőgép, amelyen tizenketten ültek, Hajduszoboszló határában lezuhant és izzé-porrá tört; utasai, a pilóta és a kísérők szörnyethaltak.

A hivatásuk gyakorlása közben meghalt újságírók névsora a következő:

Benke Tibor (Uj Magyarország), Mohr Béla (Magyarország), Peller György (Ujság), Ruzsnyák Iván (Az Est), Simor Miklós (Nemzeti Ujság), Szilóssy József (Függetlenség és Esti Ujság), Zámory Antal (Virradat). Az utasok közt volt két debreceni újságíró is.

A borzalmas szerencsétlenségről, mely országos részvételt keltett, következő számunkban részletesen számolunk be.

A HÉT POLITIKÁJA

Többnapos minisztertanács

A kormány tagjai Imrédy Béla miniszterelnök elnöklésével augusztus 10-én többnapos minisztertanácsra ültek össze. Az előreláthatóan négy napig tartó tanácskozás során a kormány tagjai megbeszéltek az országgyűlési képviselők, miniszterek, államtitkárok és főispánok összeférhetlenségének szabályozására, a honvédelem további kiépítésének ügyére és a falusi lakosság életszínterének rendezésére és megjavítására vonatkozó terveket, végül az adópolitika módosítására vonatkozó elgondolásokat is. A nagyjelentőségű minisztertanácsról, mely kiterjed a legfontosabb közjogi, politikai és szociális problémákra egyaránt hivatalos jelentést adnak ki.

Új gazdaszervezkedés

Nagyjelentőségű politikai akciót kezdeményezett Székesfehérvár társadalmi, amely a legutóbbi törvényhatósági bizottsági közgyűlésen elhatározta, hogy országos mozgalmat kezdeményez a gazdaszervezkedés nemzet- és keresztény alapon való meg-

szervezése érdekében. Ugyanekkor megalakították az akció szervezőbizottságát, amelynek elnökévé gróf Eszterházy Lászlót választották meg.

A szervezőbizottság augusztus 7-re gyűlésre hívta össze a vármegye és az ország gazdatiszadalmát.

A gyűlésen Hunyady Ferenc gróf hosszabb beszédben ismertette a mozgalom célkitűzéseit, majd rámutatott arra, hogy az Imrédy-kormány erőlyes kézzel látott hozzá a rendcsinálás munkájához és huszonmég óra alatt létrete a multban minisztereket buktató szeszkartelt is. Hangoztatta, hogy az országot csakis az összefogás, a szeretet és a bizalom mentheti meg.

A földmívelésügyi miniszter átvette hivatala vezetését

Sztranyavszky Sándor dr. titkos tanácsos, földmívelésügyi miniszter külföldön töltött háromhetes nyári pihenőjéről visszatért és augusztus 8-án átvette minisztériumának vezetését.

A csehszlovákiai helyzetben természetesen döntés még nem történt; Runciman lord, az angol közvetítő augusztus 10-én megbeszélést folytatott Benes köztársasági elnökkel és Hodzsa miniszterelnökkel, 11-én pedig a szudétánemet kiküldötöket fogadta. A cseh sajtó éles támadásokat folytat egy az angol kiküldöttel, mint Hodzsa miniszterelnökkel szemben, hogy megakadályozza a nemzetiségnek adandó engedményeket. Csehszlovákia tehát nem hajlandó engedményeket adni, a nemzetiségek pedig végre követelik két évtizeden át elikkasztott kisebbségi jogaik érvénybeépítését.

A japán-kínai fronton kiélesedtek ismét a harcok; a mandzsú-szovjet

határon pedig valóságos háborúvá szélesedett a japán-szovjet határvilongás. A lapzártakor érkezett hírek szerint Japán és a Szovjet között augusztus 10-én megegyezés jött létre, melynek értelmében a japánok egy kilométerre visszavonták csapataikat hadállásaikból és megkezdődnek a békéltető tárgyalások.

Spanyolországban a nemzetiek előrehaladása valószínűsíti a polgárháború hamaros befejezését.

A romániai kisebbségi rendeletet az angol sajtó élénk magyarázatokkal kíséri, leszegezve, hogy a rendelet értéke attól függ, végrehajtják-e becsületesen az eddig elkobzott jogok megadására vonatkozó rendelkezést!

Konzervipari tanfolyam

A m. kir. Erjedéstan Intézet augusztus 29-től szeptember 24-ig konzerviparosok, szaktanterők, élelmezési üzemek alkalmazottai, gyümölcs-, főzéléktermelők és háztartással foglalkozók részére konzervipari tanfolyamot rendez. Jelentkezhet minden érdeklődő a m. kir. Erjedéstan Intézetnél (II., Hermann Ottó ut. 15.) augusztus 20-ig, 25 pengő tandíj befizetésével. Indokolt esetben fél, illetve egész tandíjmenteség is kérhető.

Szőlőt is árulhatnak a termelői borkimérések

A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete felterjesztéssel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a termelői borkimérések sajáttermésű szőlőt is árusíthassanak. A földművelésügyi minisztérium az engedély megadása előtt az iparügyi és pénzügyminisztériumhoz fordult véleményért. Az iparügyi miniszter válaszában közölte, hogy miután sajáttermésű szőlő forgalombahozatala ipari, illetve kereskedelmi tevékenységnek nem tekinthető s így ipari jogviszonyhoz kötve nincs. A pénzügyminiszter e vélemény alapján nem kifogásolta, hogy sajáttermésű borkimérésre vagy kis-mértékben való elárúsítására jogszilvesztő borkimérésnek sajáttermésű szőlőt is árusíthassanak. A földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszternek erről a döntéséről most értesítette az országos egyesületet.

Az egy hónapra alkalmazott idénymunkást gazdasági cselédnek kell tekinteni

Érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott legutóbb a közigazgatási bíróság. Egy földbirtokos idénymunkást szerződötett, ki alkalmazatása idején megbetegedett; kórházba ment, ahol hat napon át ápolták. Az ápolási költség megfizetésére a földbirtokost kötelezték, aki panasszal élt a közigazgatási bíróságnál, amely panaszát elutasította. Az indoklás szerint a bírói gyakorlat értelmében a legfeljebb egy hónapra alkalmazott idénymunkást a gazdasági cseléddel azonos elbírálás alá esik.

Árcsökkenések

Az Árelenőrzés Országos Kommissziója az utóbbi napokban több nagyfontosságú cikk árának mérséklése érdekében folytatott eredményes tárgyalásokat. Ezek az árcsökkenések a következők:

Az Iró- és nyomópapírok árát a gyárak a kormánybiztos közbelépésére újabb 4-6 százalékkal csökkentték, úgy hogy a papírárak — minőségük szerint — az idén 8-13 százalékkal csökkentek és már megközelítik az 1934-36. évi árakat. A cementárak mérséklését kiterjesztették a gyárak a műtárgykészítésnél és az Öntözésügyi Hivatal munkálatainak felhasználásra kerülő cementre is. A mérséklés enél a cementnél is 1-1 pengőt tesz ki méterhátsáknak.

A népvévi rádiókészülékek ára tíz százalékkal, a mult évi gyártású készülékek ára 10-20 százalékkal, a rádiócsövek ára 4 százalékkal csökkent. A kormánybiztos előterjesztett több fontos szervezeti változás végrehajtására is, a rádió nagyobb elterjedése érdekében.

Tárgyalásokat folytat végül a kormánybiztos a rézgálic árának leszállítása érdekében is.

Jó hangszerezen játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón Reményi országos hírt hangszerezen vásárolhat: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Kérjen dímentes, 51. számú árjegyzéket.

Bármilyen a kikötés: a kereskedő teljes buza-arat köteles fizetni a gazdának

A földművelésügyi minisztériumhoz panaszok érkeztek arról, hogy egyes gabonakereskedők, akik a tavasz folyamán előlegeket folyósítottak gabonákra, a kormány által megállapított buzaár dacára nem fizetik meg a gazdának ezt a megállapított árat és hivatkozva az előleg folyósításakor létrejött kötelevel pontjaira, a feladó-állomás és a budapesti ár közötti differenciákat olyan mértékben vonják le, ami ellentétben áll a kormánynak az az intézkedésével, hogy az ország legtávolabbi állomásán is legalább 19 pengő 25 fillér fizetendő a buzáért.

E panasz kapcsán a földművelésügyi miniszter ezután is felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az 1930. évi XXII. tc. 36-38. §-ában az előre történt eladárs vonatkozóan

is úgy intézkedik, hogy bármely kikötés esetén is a kereskedő köteles a gazdának a megállapított teljes, a helyi piacon kialakult árat megfizetni és a gazda ezzel kapcsolatos jogai érvényesítését az idézett törvényekből említtet paragrafusai szerint bírói uton perenkívüli eljárással is biztosíthatja.

Minden egyes olyan esetben, amikor a kereskedő ezzel ellentétben jár el és a gazda esetleges tájékozatlanságával visszaél, a földművelésügyi miniszter várja az erre vonatkozó bejelentést azért, hogy abban az esetben, ahol a panaszok helytálló voltáról meggyőződik, intézkedhessen az illető kereskedőnek az exportforgalomból való kizárása iránt, esetleg egyéb intézkedés foganatosítása végett is.

Egy rend ruháért negyven napi munka ...

Az Országos Mezőgazdasági Kamara évi jelentései mindig hű tükörképet mutatják mezőgazdaságunk fejlődésének, de mellette hangot adnak a gazdaközönség panaszainak és a jövőt illető kívánalmainak is. Ezek azonban nem elfogult és egyoldalú megállapítások, hanem jól megfontolt és a többi gazdasági ágak érdekeit is figyelembe vevő javaslatok, amelyeket meg lehet és meg is kell valósítani.

A kormányzati intézkedésekről szólva, a kamara nagy elismeréssel emlékezik meg az öregségi biztosításról szóló törvény megalkotásáról és a birtokpolitika terén elért eredményekről. Nyomatékosan hangsúlyozza azonban a további teendők szükségességét. Így első helyen említi a kisgazdatermelés színvonalának emelését, amelynek a kisüzemek szaporításával és öntözéssel kapcsolatban különös jelentősége van. A legsürgősebb feladatoknak tartja

az iparfejlesztési politika megváltoztatását, a vámtarifá lényeges módosítását, valamint a közterhek igazságos megosztására alkalmas adóreformot.

Itt kiemeli adórendszerünk merevségét, amely nem számol a gazdák teherbíró képességével. Különösen a földadó nem veszi figyelembe, hogy a földnek egyáltalán van-e hozadéka; ezért elsősorban a földadó rendszerének megváltoztatását kéri a kamara.

Előkészület a szüretre

Jóval a szőlő érése előtt már a pincében meg kell indítani az előkészületeket. Mindenek előtt kellő befogadóképességű hordórról kell gondoskodnunk. Ha a termés bőségesnek ígérkezik, még idejében vásároljunk új hordókat. A régieket tisztogassuk ki. Különös gonddal kell eszközölni azoknak a hordóknak mosását, melyekben jóideje nem volt bor. Az ilyeneket alaposan ki kell forrázni vagy gőzölni. A szedőedényeket, puttonyokat, szőlőszállító kádakat, zúzókat, préseket, kádjaikat is gondosan át kell vizsgálni, kijavítani és átdás forró vízzel átkefélni. A prések és egyéb eszközök vasalkatrészeiről gondosan távolítsuk el a vasroszdát és fessük át őket saválló zománcfestékkel.

A hitelügyekről szólva, kiemeli, hogy a gazdaadós védelem nem egyoldalú kedvezés a gazda számára, hanem legalább annyira érdeke a hitelének is. A földbirtokpolitika kérdésén külön fejezetben tárgyalja és rámutat arra, hogy

a hazai egészségtelen birtokmegosztás feltétlenül javításra szorul, ez azonban nem lehet radikális földreform, hanem csak jól előkészített földbirtokpolitika.

Ezzel kapcsolatban a kisbireti rendszer fontosságát hangsúlyozza, amelynek előmozdítására elsősorban a földbirtokszövetkezeteket ajánlja.

Ami a munkásviszonyokat illeti, ezen a téren az állapotok még nem kielégítőek. Bár a napszám a mult-hoz képest 25 százalékkal emelkedett, a munkásság helyzete mégsem javult, mert a gyenge gabonatermés miatt csak keveset kereshetett. De nem javulhatott azért sem, mert

az iparcikkek drágulása aránylag nagyobb volt, mint amennyivel a napszám emelkedett.

Kimutatja a jelentés, hogy például egy másodrendű öltöny megvásárlásához szükséges összeget a mezőgazdasági munkás 1928-ban 16, 1933-ban 36, 1937-ben pedig 40 napi munkával tudta megkeresni.

A Kamara évi jelentése hangos szóval dicseri mindazokat, akik a jelentés összeállításának nagy munkájában résztvettek.

Harminc község kap villamos világítást

Az iparügyi minisztérium célkitűzésének megfelelően nyár eleje óta erőteljesen folyik a községek villamosításának az előkészítése. Folynak a versenytárgyalások és az iparügyi minisztérium sorozatosan adja ki az új elektrifikálási engedélyokiratokat. Julius havában több mint harminc engedélyokiratot adott ki az iparügyi minisztérium, még pedig Alsóvadás, Kisláng, Baracs, Iváca, Ménfőcsanak, Bükkszéki, Ivád, Kisfűzes, Pétervárad, Sajka, Terpes, Tápóbiacska, Pánd, Ságvár, Alsóbrs, Balatonköves, Csopak, Felsőbrs, Lovas, Paloznak, Lesencsivánd, Lesencetomaj, Gesztely, Herudánmeti, Mezőzombor, Ond, Rátka és Taktaharvány községekben történő villamosvilágítási be rendezések előkészítésére.

Kedvezményes takarmányvetőmag

A földművelésügyi minisztérium az előző években megindított homoki talajjavító-akción belül a kedvezményes takarmányvetőmagvak kiosztását a folyó évben is folytatja. Az akció keretén belül, azokban a községekben, ahol homoki bemutatólepek vannak, 50 százalékos árkedvezményrel 100 kat.-holdon aluli kistermelők takarmányvetőmagot kaphatnak. Győr, Somogy, Szabolcs, Hajdu és Zsátrmár vármegyékben szőszbükökny, Pest, Csongrád, Szeged sz. kir. városban pedig szőszbükökny, lucerna és semkővetőmag kerül kiosztásra. A vételárban a zsákok ára már benn van és a zsákok az igénylő gazda tulajdonát képezik.

Kiosztásra csak a Vetőmagvizsgáló Állomás normáinak megfelelő és általa megvizsgált vetőmagvak kerülnek. A vetőmagvak vasuti fuvarköltéséért a földművelésügyi kormány viseli. A vetőmagigénylések összeírása és a vetőmagvaknak az igénylők részére történő szétosztása községekint történik az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségek irányítása mellett.

A lovak és öszvérek összeírása és állatorvosi vizsgálata

A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a lovak és öszvérek őszi összeírása és állatorvosi vizsgálata tárgyában. A rendelet értelmében évenként szeptember 1-től 10-éig terjedő időközben össze kell írni minden nem állami tulajdonban lévő lovat és öszvért. Az összeírás kötelezettség alá eső lovak és öszvérek közül azokat, amelyek az összeírás idejében legalább két éve, évenként, október 1-től november 30-áig terjedő időközben állatorvosi vizsgálatnak kell alávetni és a tulajdonosok kötelesek a vizsgálati kötelezettség alá eső lovakat és öszvéreket a hatóság által megállapított időpontban és helyre elővezetni vagy előveztetetni.

Tizenöt községben kenderátzó épült

A mezőgazdasági érdekképviseletek arra törekednek most, hogy a falusi lakosságot kenderászdák házi készítésére szoktassák. E célra országsszerte kenderátzókat épülnek. Eddig 15 községben épült az iparügyi minisztérium támogatásával kenderátzó, Nagy számmal jelentkezték a falvak, de ezek igényléseit a lefolyt költségvetési évben nem is tudták kellően kielégíteni. Előjegyzésbe vették a jelentkező községeket és azok fontosság sorrendjében jutnak kenderátzóhoz. Az akcióban jelentős szerepe van az Országos Mezőgazdasági Kamarának.

KIS VASÁRNAP

A lyukak zsák

Egyszer a feljebbvaló esztendőben a Körös-szálen élt egy szegényes szegény ember. A szegény embernek volt három fia. Egyike még olyan surbankó, a kettője olyan meggyőzött legény. Egyszer azt mondja a szegény ember a legidősebb legénynek:

— Hallod-e hé, elmehetnél szerencsepróbatni valamire, mert nem sok idő múltán felkopik az állunk.

Nyakába vette hát a legény a szürét, tarisznyáját, kezébe kapta kutyagólját, oszt megindult. Ment, mendegélt, míg egyszer csak egy rengeteg erdőben vette magát észre. Olyan sötét volt már, hogy a kerekét is neki lehetett volna támasztani. Csak éppen távolról kanócelát valami világ.

— No, igenek embertanyára akadtam, — gondolja a legény és megindul a mécs eránt. Oda is ért hamarosan, oszt bekocogott a zsulgateren. Hát ki hiszi, ki nem, kilő egy öreges öreg ember, lehetett egy hétszer száz esztendő, ha nem több három nappal.

— Mi járban vagy, öcsém? — kérdi a vén ember a legényt.

— Szolgálatban járok, édes bátyámar.

— Akkor éppen jó helyen jársz. Fel-foglalj szolgálatnak. Kezet csaptak egy esztendőre egy zacskó aranyban.

Ki is töltötte a legény a kerek egy esztendő módjával. Alig pirtyadt, elé áll a legény, kéri a bérét, mert neki nagy neheztékje van.

— Hát jól van, öcsém, kitöltöttem az időt, hát éhen a béréd, — mondja az öreg ember, oszték a legény markába nyomja a zacskó aranyat. Megindul oszt a legény, izbe hazafelé vissza, rengeteg erdőn keresztül. Alig halad egy-két kőgóránnyra, elébe kuncsorog egy kenderhaju vénasszony.

— Hallod-e, szolgám, segíts ki egy garaskával.

— Menjen kend dolgára, — veti oda a legény és tovább halad.

— Egy segítene meg jó Földanyánk téged is legény, — sápirozik utána a vénasszony. De már azt áll ballotta a legény, mert alighogy kimondta az átkot az anyó, igyók, elő termett tizenkét zsvány, osztán egy dénár, két dénár, pekedtemmi se jár, elszedik a legénytől a pénzt.

Busan ered utnak a legény. Amint hazár, megkérdi az apja:

— Mit szolgáltál édes fiam?

— Egy zacskó aranyat, édesapám.

— Hát oszt hol van?

— Elszedték a zsványok.

— El?

— El a . . .

— No, majd kiteszik.

Akkor aztán elküldte a közbülső fiát.

— Eredj fiam, szolgálj valamit, mert nem sok idő múltán felkopik az állunk. Én is mentem, míg fiatalaságomból telt volt.

Nyakába vette a legény a szürét, tarisznyáját, markába kapta kutyagólját, oszt megindult. Ment, mendegélt, míg egyszer csak egy rengeteg erdőbe ért. Olyan sötét volt, hogy a falavél megállt hulltában. Csak távolról pislakolt valami világ. Ökmele is rálett a vénasszony vén házára. Őt is szolgálta fogadta esztendőre egy zacskó aranyért. Szállt az idő, akár a madár és már el is telt az esztendő. Kéri a legény a bérét. Ki is adta az öreg rendjével-módjával. A zacskó a szárujába veti és már indul is hazafelé a legény. De alig halad két-három kőgóránnyra, elébe áll a kenderhaju vénasszony.

(Vége következik.)

Fejtörő:

erdei fa

—v

Megfejtése: szilva.

A FALUSI OTTHON

Paradicsombefőzés,
paprikaeltevés

Befőzés céljára jól beérett, szép piros augusztusi paradicsom a legalkalmasabb. Lehetőleg simahéjtú vegyünk, mert azt könnyebben lehet tisztára mosni meleg vízzel. A megmosott és szítán kissé megszáritott paradicsomot nagyjában összevágjuk, szárreszeitől megtisztítjuk és leve egy részét kanállal kinyomkodva, nagy fazékban feltesszük főzni. A főzést addig folytatjuk, míg a paradicsom héja összeráncosodik. Akkor szítán vagy passzírozó gépen átörjük és tovább főzzük lekvárszerűségre, majd előre elkészített, tisztára mosott üvegekbe töltjük. Az üvegeket lezárva, üstben vagy mosófazékban félórát sterilizáljuk s két nap múlva 15—20 perces időtartamra megismételjük a gőzölést.

Tölteni való paprikakonzerv céljára husos, édes, nagyobbfejű paprikákat válasszunk ki. Meleg vízben gondosan megmossuk, a magházat és az ereket eltávolítjuk s a paprikát gőzben kissé megpároljuk, majd egymásba toljuk négyesével, ötösével és üvegekbe rakjuk. Vízet forralunk, amelybe literenként 20 deka sót tettünk, azt forrón a paprikára öntjük, majd az üvegeket elzárva, két egymást követő napon 6—8 percig gőzben sterilizáljuk. Egy üvege csak annyit tegyünk, amennyit egyszerre el tudunk fogyasztani, mert az üveg felbontása után a paprika hamar elromlik.

Husos, édes, jól beérett pirosszínű paprikából kitűnő paprikakvart készíthetünk. A paprikát a magházától megtisztítjuk, felszeleljük s kevés víz hozzáadásával puhára főzzük, mint a paradicsomot, szítán átörjük és lekvárszerűre besűrítjük, a vége felé folytonos kavarás közben, nehogy megburnuljon. Kis, 100 grammos üvegekbe töltjük, légmentesen lezárjuk és fazékba tesszük, melybe annyi vizet öntöttünk, hogy az üvegek magasságának feléig érjen. A lábost tüzre állítva, lassu forralással körülbelül 10—15 percig

sterilizáljuk a paprikát és két nap múlva a sterilizálást megismételjük. A paprikakvart levesek, főzellek, pecsenyemártásokhoz használhatjuk, amelyeknek finom ízt és szép színt kölcsönöz.

Kánya Terézia

Arany szabályok

Az insulin nevű szer befecskendezésére az ittas ember részegsége nyomban eltűnik és azonnal kijózanodik.

*

A képzett ember rendes írásból percként 500 szót olvas el; rendes szónok átlag percként 160 szót ejt ki; gépirással percként 40—50; rendes kézírással pedig 20—30 szót rögzítünk le.

Magyar konyha

Szálvales. A szálvát szőfőjtjük, ha megfőtt, szítán átörjük s ízes szerint cukrot adunk hozzá. Levesestábla tejfőlt adunk, zsemlyét pirítunk belé és úgy adjuk fel.

Töltött uborka. Néhány közepp nagyságú uborkát meghámozzuk, hosszában kettévágjuk és sós vízben megfőzzük. Ha megfőtt, hagyjuk kihűlni, aztán kanállal kiszedjük a belét. Ezalatt elkészítjük a töltelékét. Darab sültet apróra vágunk, zsírban pirított vörshagymához hozzá tesszük, egy kanál rizskását, sőt és tört borsot adunk bele s hagyjuk jól párolni. Ráöntünk egy kanál levest, hagyjuk jól elforrni, aztán megfőjtük vele a főtt uborkát. A megtöltött uborkát kerek tábla rakjuk, leöntjük édes tejfőllel, tetejét meghintjük zsemlyemorszával és félóra a sütőbe tesszük. Meleg adjuk asztalra.

Káposztás galuska. Szép fej káposztát felszelelünk finomra és megszűszük. Lábosban apróra vágott vörshagymát pirítunk, a káposztát levétől kicsavarva, bele tesszük a zsírba és letakarva párolni hagyjuk. Ha már zsírjára sütt, bele tesszük a kifőtt galuskát, egy kevés tört borsot, jól elkeverjük, hagyjuk egy kicsit párolni és melegen tálaljuk be.

Gazdatudnivalók

AZ ŐSZI KALÁSZOSOK SIKERES ÉS JÖVEDELMEZŐ TERMELÉSÉNÉL AZ ELŐVETEMÉNYNEK IS NAGY JELENTŐSÉGE VAN.

Az elővetemények a terméseredményekre igen nagy befolyást gyakorolnak és a helyes műtrágyázás szempontjából döntő jelentőséggel bírnak. Minden gazda tapasztalatlán tudja, hogy a pillangós virágú (nitrogéngyűjtő) növények után a jól előkészített földbe vetett őszi kalászosok a legjobban sikerülnek. Ezzel szemben a nem kedvező elővetemények után mindig gyengébb az eredmény. Minél rosszabb elővetemény után kerül az őszi vetés a földre, annál alacsonyabb a termés.

Hazai viszonyok között a bevetett területnek átlagban legfeljebb csak 20 százalékán kerülnek az őszi kalászosok kedvező elővetemények után. Legnagyobb részben (50—60 százalék) rossz elővetemények után következnek. Rossz elővetemények, melyek a talaj nitrogénkészletét egyébként is kiszorolják: a tengeri répa, burgonya, napraforgó, szudáni fű, cirok, köles, muhar, stb. Ezek azoknál még sok, nitrogénben is szegény, tarló- és gyökérmaradványt hagynak hátra s ennek tevékeny való átalakulásához sok nitrogénre van szükség. A tarló- és gyökérmaradványok elkorhasztásához az elkorhasztást végző talajbaktériu-

mok a talaj nitrogénkészletét használják fel, éppen abban az időben, amikor a növénynek a legtöbb nitrogénre van szüksége. A nitrogénhiány következtében visszamarad a fejlődés és gyenge lesz a termés is.

A különböző elővetemények után tapasztalható terméskülönbségek kiegyenlítését céljából ezért elsősorban a nitrogénegyensúlyt kell a talajban helyreállítani. Olyan elővetemények után tehát, amelyeknél a gazda gyengébb termést tapasztal, mint a pillangós virágú növények után, buzát vagy más őszi ne vessen nitrogén nélkül.

A nitrogénegyensúly biztosításával a vetés még az ősz folyamán kellőképpen megerősödik, a gyökerek oly mélységig kerülnek a földre, hogy tavasszal a sokszor előforduló száraz időjárást már nem érzik meg és a zavartalan tápanyagfelvétel még szárazság esetén is biztosítva van. Ezáltal természetesen elősegítjük a foszfor és káli jobb érvényesülését is.

A helyes nitrogéntrágyázás tehát, ha arányban van a talaj felvehető foszfor és káli-tápanyagkészletével, korai beérést, nagyobb és jobb minőségű termést eredményez.

Ha kevés a talajban a nitrogén, akkor az őszi gabonafélék őszi és tavaszi fejlődése lassabb, az ilyen gabonák kevésbé ellenállóak az időjárás viszonyaitól szemben, többet

szenvednek a fagytól, az esetleg fellépő rovarkároktól és végeredményben a termés is gyengébb lesz.

Az őszi kalászosok nitrogénkészletét általában az elővetemény, a talaj trágyaigénye, valamint a foszfor- és káli-trágyázás mérve szerint kat.-holdanként 80—120 kg P₂O₅ szóval biztosíthatjuk.

Leggazdaságosabb a P₂O₅ sónak megosztva történő alkalmazása. Még pedig a fent említett P₂O₅ só-mennyiség egy részét a foszfor- és káli-műtrágyákkal együtt összel a vetésig alaptrágyaként, míg a P₂O₅ mennyiség másik részét korán tavasszal fejtrágyaként kiszórni.

Köztöl talajon az alkalmazásra szánt P₂O₅ mennyiség felerészét, vagy kétharmadrészét adhatjuk összel és felerészét, vagy kétharmadrészét tavasszal.

Lazább, vízzel könnyen átérésztő talajon az alkalmazandó P₂O₅ mennyiség felerészét, vagy kétharmadrészét összel és felerészét, vagy kétharmadrészét tavasszal adjuk.

Egyébként közismert a helyesen és kellő időben korán tavasszal végzett fejtrágyázás kitűnő eredménye.

A CSICSÓKA JELENTŐSÉGE

A csicsóka egy kat. holdon 50—100 métermáza gumót teremhet, mely sertések takarmányozására alkalmas. A csicsóka gumók táptértéke eléri a gyengébb burgonyáét és meghaladja a cukorrépáét. Szarát a birka szereti úgy zölden, mint szárítva. Ezzel szemben vegyük figyelembe a csicsókának a talaj iránti roppant igénytelenségét: kibányászott homok- és kavicsbányák gödreit is jól lehet vele hasznosítani. Ne feledjük, hogy egyszeri elültetés után 5—6 évig nem kell újra telepíteni és hogy eltarthatásával se kell vesztődni: legjobb télen a sertéssel kitaratva etetni vagy csak 1—2 napra valót felszedni a talajból.

Mindenzen előnyeinek latolgatásakor meg kell állapítani, hogy a csicsókát a magyar gazdák nem értékelik kellőleg. Egyéb növények művelésére nem alkalmas, alaktalan földjeinket használjuk ki csicsóka termelésére.

Ha talajunk száraz, akkor összel, nedvesebb talajon tavasszal ültessük. A földet az első telepítésnél trágyázzuk, meg istállótrágyával. A gumókból 1 kat.-holdra 6—8 métermáza ültetünk; a gumókat 60 cm. sor- és 40 cm. növénytávolságra, 9—10 cm. mélyre tesszük a földre. Ha a gumók kicsiráztak és a növények sorra látszik, az első évben 1—2-szer megkapjuk, de a következő évben már tavasszal csak meg kell forgatni, s ezzel vége az ápolásnak. Ha pedig a csicsókát télen sertések járták, a föltűrt földet tavasszal meg kell szántani és simán elfogasolni. Ha néhány év alatt a csicsóka nagyon elszűsödött, akkor meg kell ritkítani, úgy, hogy kb. 75 cm. széles sávokban, párástokban a csicsókát kikapjuk, hogy az üres párásták között csak egy keskeny sávon maradjanak meg a növények. Ha a párástokban esetleg mégis kihajtana, azt ismételt kapálással fojtjuk.

Ha már 5—6 esztendő múlva a csicsókatelep ritkulni kezd, fel kell újítani. Ez úgy történik, hogy késő ősszel mélyen felszántjuk, aztán sertéssel kitaratjuk, télen vagy kora tavasszal jól betrágyázzuk és tavasszal újra beültetjük. Ilyen módon évtizedekig is lehet ugyanazon területen csicsókát termelni.

A csicsókával tehát a mást nem termő, semmi hasznát se hozó területet is lehet értékesíteni.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia
Ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9.

Augusztus

14 VASÁRNAP

Özseb

15 HÉTFŐ

Nagyboldogasszony, Mária

16 KEDD

Joachim, Ábrahám

17 SZERDA

Jácint tv., Anasztáz

18 CSÜTÖRTÖK

Ilona

19 PÉNTEK

Lajos pk.

20 SZOMBAT

Szent István király

A nappal tartama: aug. 20-án 14 óra 03 perc; a hét folyamán 22 perccel fogy.
— A hold fényváltozása: utolsó negyed aug. 18-án.

Egy lelkész fősi halála

Csapdi Fejér-vármegyei község közös szériuskertjében több gazda több cséplőgéppel csépelgetett. Egy tizenéves fiú négylovas szekérral hajtott be a szériuskert kapuján. Az össze nem szokott lovak megvadultak és a fiú leesett a szekérről. A szériuskertben pánik támadt, mert félték, hogy a lovak a tömegbe rohannak. Horváth Sándor 48 éves evangélikus lelkész felugrott a szekérré, megragadta a gyeplőket és hihetetlen erővel megfékezte a megbokrosodott lovakat, majd a következő pillanában hirtelen a szekérré. Azonnal orvost hívtak, aki megállapította, hogy a lelkész a nagy erőfeszítéstől és a hirtelen felindultságtól szívbőbnél kapott és meghalt. Az egész környéken nagyraecsbült lelkész özvegye és két árva-ja iránt mély részvét nyilvánul meg.

Imrédy Béla miniszterelnök táviratban köszöntötte József királyi herceget. Vitéz Imrédy Béla dr. miniszterelnök a következő táviratot intézte vitéz József királyi herceg tábornaghoz:

„Királyi Fenség! Kegyeskedjék megengedni, hogy 66. születésnapja alkalmából úgy a magam, mint a m. kir. kormány nevében hódolatleljes tisztelettel üdvözölhessem és igaz szívvel kívánhassam, hogy a Mindenható kegyelméből Fenséged még számos évig jó egészségben folytathassa hazánk javára nagyértékű hazafias munkásságát.”

Hatalosági kocsizás. Molnár István 83 éves szegény (Vasmegye) gazda gabonakévekkal megrakott szekér tetején ülve tartott hazafelé a mezőről. Útközben a szekér egy kanyarodáskor felborult és az öreg gazda olyan szerencsétlenül esett le, hogy koponyatörést szenvedett és a helyszínén meghalt.

Hősielemkülvadász. Kaposszekcsőn. Kaposszekcső község a világháborúban hősi halált halt katonái emlékére emlékoszloppal örökítette meg, amelyet augusztus 7-én, vasárnap lepleztek le. Az ünnepségen megjelent Blaskovich Iván dr., Baranya vármegye főispánja, vitéz Horváth István dr. alispán és Szily Márton országgyűlési képviselő is.

A vonat kerekelt alá került egy szekér. Szombathely közelében az egyik sorompónál vasúti átjárónál Pók János 54 éves gyöngyösszőlősi gazda lovát megfűtötte a vonat dübörgésétől és nekierohantak a kötelező nagyvonalú személyvonat mozdonyának. A gazda a vágányokra zuhant és a mozdony kerekét valószínűleg felejtette. A lovakat a kerekék darabokra szaggatták.

Oktoberben lesz az Aranyvonat utolsó útja. Az idei Szent István jubileumi év alkalmából eddig hétszer vitték országjáró utra a Szent Jobbot az Aranyvonaton. A terv szerint még egy utat tesz meg a Szent Jobb és e nyolcadik utjában Veszprém, Zirc és Pannónia lesznek az állomásai. Ez utolsó útjára október 2-án reggel indul el Budapestről az Aranyvonat. Erre az utjára valószínűleg elkíséri a Szent Jobbot az Aranyvonaton Serédi Jusztinián dr. bíboros-hercegprímás is.

Az izzó nap felrobbantott egy gránátot. A Franciaországban uralkodó hőség Picardian különös tüzesetet okozott. Mehri-courtban, egy gazdasági épületben, hirtelen tűz támadt. Mint megállapították, a tüzet egy gránát okozta, amely a világháború idején ezen a helyen a földbe fűródött. Husz évig feküdt a gránát a földben anélkül, hogy bajt okozott volna; most a nagy hőstől felrobbant és lángba borította a közelében álló épületet.

Dr. Bokor Ervin lett a Creditanstalt-Wiener Bankverein igazgatója. Bokor Ervin dr., ki a bankszakmában és a közgazdasági életben gazdag tapasztalatokkal bír, átvette az Oesterreichische Creditanstalt-Wiener Bankverein Magyarországi Fióktelepe vezetését. Bokor Ervin dr. régebben a Magyar Általános Hitelbanknál működött és legutóbb a Hangya-szövetkezet igazgatója volt. Bokor Ervin dr. a Fabu-Gazdaságszövetség igazgatóválasztmányi tagja.

Dinnyeszüretet rendeztek a cigányok a más földjén. Gyöngyös határában egy 80 főnyi cigánykaraván, amely Salgótarján vidékéről haladt a Jászág felé, 1600 négyzetméteres dinnyeföldet teljesen letarolt. A kiállított csököket a cigányok botokkal támadták meg, néhányat leütöttek, a többiek pedig elrohantak segítségért. A cigányok közben a dinnyét felrakták kocsijaikra és el akartak menekülni. Ekkorra azonban odaértek a segítségül hívott rendőrök, akik a cigányokat megállásra szólították fel. A cigánybátorság azonban még nem lohadt el teljesen, a cigányok botokkal mentek a rendőröknek is. A rendőrök két cigányt karddal súlyosan megsebesítettek, ötvenkettőt pedig bekísértek a kapitányságra.

Házát kapott egy debreceni szegény özvegyasszony. Özvegy Jászai Mártonné kerekestelepi lakos háza összedőlt. A református egyház elhatározta, hogy közadakozásból felépítse a szegény özvegyasszony házáat. A ház most felépült és augusztus 7-én házávató istentisztelet keretében adták át Jászai Mártonnénak.

Lelető embebeteg leányát egy anya, majd öngyilkos lett. Kálmán Pálné született Schwarz Lili kövágó-őrsi vegyeskereskedő 14 éves embebeteg leányát forgópisztolyból kétszer hasbalötte, majd önmagára lött. Mindkettőjüket súlyos sérüléssel a szombathelyi kórházba szállították.

Épségben találták meg egy huszonegy év előtt elhunyt barát holttestét

Malonna-les-Namurban egy egyházi bizottság jelenlétében kihaltaták az 1917 januárjában elhunyt Mutien szerzetes holttestét, akiről már életében mint szentről beszéltek.

Mutien barát sírját halála után mind többen és többen keresték fel. A sir hamarosan valóságos zarándokhellyé vált. A zarándokok tanúsága szerint több csoda is történt. Heylen namuri püspök 1928-ban egyházi bizottságot jelölt ki, amely 1926-ban már Rómába küldötte vizsgálatának írásos bizonyítékait és amelyek alapján Mutien szerzetes bologgáavátását kérte.

Mutien barát holttestét most — huszonegy évvel elhalálása után — majdnem teljes épségben találták meg.

Torzszőlőt borju. Bodonyi László rév-fülpő gazdaságában egy telnő 65 kilogrammos torz borjut ellett. A borju első két lábán a térdzülletek kettőzöttek; farka olyan nagy, mint egy tehéné, feje teljesen torz. Az alsó ajkak hegyes, mint egy sertésé, a felső ajkak harsáséhoz hasonlít; füle tenyerémi széles, jelölg, vizslaszerti fülek; orrlukája és nyelve nincs, a homlok közepén tojásdad-alaku, óriási szem van. A borju közvetlenül az ellés után kimult.

Ünnepi vonatok Szegedre. A MÁV igazgatósága közli, hogy augusztus 13-án filléres vonatokat indít Budapestről és Veszprémből Szegedre; augusztus 14-én Budapestről, Ceglédre, Nyíregyházáról, Pécsről és Salgótarjánból Szegedre; Hatvanból pedig Esztergomba. Végül augusztus 15-én Budapestről, Szolnokról, Sarkadrol Szegedre; Veszprémből, Sopronból és Szombathelyről, valamint Tatabányáról Esztergomba indulnak ünnepi vonatok.

Behalt egy pofonba, amit ő adott. Verpelten Oroszi János oly erővel vágta pofon Sumpyi Pál cigányt, hogy annak több foga kitért, sőt az egyik kitért fog szilánkjá Oroszi tenyerébe fűródött. A kocsis nem törődött a sérüléssel, négy nap múlva azonban keze dagadni kezdett. További két nap múlva bevitték a kórházba, ahol karját levették, de a vérméregzés már úgy elhatalmasodott, hogy orosi vélemény szerint életét aligha tehet megmennteni.

Zemplén megye három munkás küld Olaszországba. Zemplén megye kisgyűlése elhatározta, hogy fedezi három bányamunkás olaszországi tanulmányútjának minden költségét. Az összeg kiutalása már meg is történt. A határozat szerint a vármegye alkalmat kíván nyújtani a munkásságnak a faszemus és a dopolavoro intézményének megismerésére és egyuttal példát nyújtani a nemzeti érzelmű munkássággal való testvéri szolidaritás hathatós ápolására.

Agyonlöttek egy betörőt Kalocsán. Kalocsán az augusztus 10-ára virradó éjszaka Veszey Gyula detektív és Horvát I. Antal rendőrfőtörzsmester rávilágítottak egy gyanus emberre, akiben azonnal felismerték Zaharecz István rendőri felügyelet alatt álló román katonaszökevény. Zaharecz menekülni akart, a detektív rávette magát és vad dulakodás kezdődött az éj szívében. A hatalmas erejű legény meg akarták bülneselni, erre az revolvert rántott és három lövést tett. Az egyik golyó Horvát rendőrfőtörzsmester mellé hatolt, a másik Veszey detektív arcán sebesítette meg. Horvát rendőrfőtörzsmester utolsó erejével szintén elővette fegyverét, rálött Zahareczre, aki holtan esett össze. A rendőri súlyos sérüléssel a kalocsai kórházba vittek.

Bertram a földközeli repülés után Berlinbe érkezett. Hans Bertram német repülő csütörtökön este 10 óra 5 perckor világhozzá repülőjáról megérkezett a tempelhofi repülőtérre. Bertram bebizonyította, hogy a meglévő nemzetközi légi összeköttetések ma lehetővé teszik a Föld mentrendszerei körülrepülését. Földközeli repüléséhez husz nap, 21 óra és 35 perc időre volt szüksége.

Ravaszul kiesztel biztosítási család. A budapesti főkapitányságon letartóztaták Végő József 30 éves fűszeres gyujtogatás címén. A fűszeres a Futó-utca 3. számú házában lévő üzletét gyujtotta fel oly módon, hogy az üzletben lévő ingaóra szünyaira a villanyáramot egyik pólusát szerelte, a másikat pedig a kiszolgálóasztalon helyezte el. Amikor a két pólus a szünyök selymestébe következett, összeért, rövidzárlat következett és a kipatnót szikra meggyújtotta az asztalon már előre elhelyezett száz fogságot tartalmazó zacskókat, amik meggyuladva lángra lobbantották az üzlet berendezését. Egy szomszédban lakó kocsárnos fedezte fel a tüzet éjjel fél 2 órakor és azonnal hívta a tűzoltókat. Végő József beismerste, hogy önkéntelen, üstét 300 pengőre biztosította és ilyen módon akart a biztosítási összeghez jutni.

Egy budapesti fogorvos rémtette

Tragikus esemény színhelye volt augusztus 8-án délután egy budapesti fogorvos Andrásy ut 35. szám alatti lakása. Dr. Kiss Lajos fogorvos 11 éves mostohaleányának, Fehér Gabriellának, borotvával megebezte a nyakát, azután elrohant hazulról. A kisleányt súlyos sérülésével kórházba szállították, a lakásáról félőrülten elrohanó fogorvos kézrekerítésére pedig megindult a nyomozás.

A tragikus eset előzménye az, hogy Kissnek, akinek az apósa, Mencez Arnold, a Budapesti Közsémbánya Rt. felfüggesztett igazgatója, minden vagyonát a bányavállalat kárának fedezésére önkéntes felajánlás következtében lefoglalták. Az addig rendezett anyagi viszonyok között élő Kiss idegei összeroppankát a bekövetkezett anyagi nehézségek hatása alatt. A fogorvos be is vonult egy szanatóriumba, ahonnan augusztus 7-én hazatért. Hétfőn délután, valószínűleg hirtelen idegromában, követte el tettét.

Kiss fogorvosát augusztus 9-én Budapest határában, a Hítvölgyben, egy fára akasztva holtan megtalálták. Az örült ember rengeteg mérget vett be, késsel átvágta az ereit, azután, nadrágja egyik szarából hurkot formálva, felakasztotta magát egy fára.

A gyilkos revolver oltotta ki az életét egy családirtónak. A Görz közelében levő Cormonsban (Olaszország) egy férfi éjszaka ördögiesen rohamában revolverlövészekkel megölte az ágyban alvó 27 éves feleségét és hároméves gyermekét, majd el akart menekülni. Menekülés közben a ház lépcsőjén elesett, a kezében levő pisztoly elsült és kioltotta a kétszeregyes életét.

Százöt éves lengyel menyasszony. A napokban a Lemberg melletti Rzeszow városkában egy 105 éves menyasszony esküszik majd örök hűséget szíve választottjának. Nieszniek Magdalena 105 éves asszony jelentette be a napokban férjhezmenési szándékát. A bibliai koru asszonynak ez lesz az ötödik házassága. A menyasszony életében csak kétszer volt beteg, még most is nagyszerű emlékezőtehetsége van és kitűnően lát. Életében még soha nem hagyta el szállóhelyét, Rzeszowot és még rasuton sem ült sohasem.

Egy kis mosoly

— Ne menj be a vízbe, szívecském.
— Miért ne menjek, hiszen nagyon meleg van.
— Azért aggódom, hogy belefúladsz és rajtad vannak az összes ékszered...

A bíró így szól a tanuhoz:
— Figyelmeztetem, hogy vallomásra esküld kell tennie, tehát csak azt vallja, amit saját maga látott, nem pedig olyasmit, amit csak hallomásból tud. Mikor szöletett?
— Tekintetes bíró úr. — feleli a tanu — ezt csak hallomásból tudom.

*
— Kinek viszed ezt a szép virágot, kislíam?
— Dudás néniemnek.
— Képelem, hogy fog örülni neki.
— Nem hiszem, mert a temetésére viszem.

*
— Ma alaposan összesztem a főnökömmel! Ha nem vonja vissza a szavait, esleljem otthagynom az állásomat!
— Miért? Mit mondtott?
— Azt, hogy eslején mehetek!

*
— Jaj, úgy rohantam az előbb. A Gyuri meg akart eszokolni.
— És utóérdet!

Gyönyörű magyar tájak: Ormánság

Aminthogy Zalamegye délnyugati szélét Göcsejnek nevezik, úgy Baranya Dráva-menti szélét *Ormánság* néven ismeri a néprajz. Ormánság Magyarország egyik legszebb, legtermékenyebb vidéke.

Baranya fővárosa Pécs. Pécs Magyarország egyik legrégebbi és legkulturáltabb városa. Lélekszáma pontosan 61.668. A város a Mecsek-hegység déli lejtőjén és a hegység lábánál épült. Környéke festői, erdős, hegyes, völgyes istenidőltató vidék. Hagyomány szerint, mikor hódította Szulimán szultán megpillantotta az erdők, kertek és kupolák tündöklő városát, így kiáltott fel: Földi paradicsom! Pécs és általában Baranya már a régi embernek is kedvenc települési helye volt, amint ezt a kőkorszakbeli és bronzkori leletek bizonyítják. A történelmi korban is számtalan nép választotta lakóhelyének. Laktak itt illyrek, kelták (pannonok: innen Pannonia), rómaiak, hunok, gepidák, gótok, longobárdok, avarok, bolgárok és ma a magyarok. Első nevét: Sóp-hanét a pannonoktól kapta. A rómaiak hajdani uralmának is több emléke van itt. Később „ad Quinque Basilicae” néven, majd németesen Fünfkirchen (öt templom városa) néven említik a régi oklevelek. A mai neve Penthe elnevezésből származik. (XI. század.) Az őskereszténység számos emlékét a négytornyú székesegyház mellett talált katedrálisok, helyesebben sirmarkák őrzik. A pécsi püspökséget még Szent István királyunk alapította. Ugyancsak itt alakult meg az első magyar tudományegyetem hódító Nagy Lajos magyar király idejében. Innen származtatják a szállóigét, hogy: németnek Bécs, magyarnak Pécs.

Pécs a magyar reneszánsznak is reprezentatív városa volt. Itt volt püspök a reneszánsz egyik legnagyobb magyar költője *Janus Pannonius* (1459). Pécs, mint annyi más nagy város, török uralom alá került. A török világának is számos gyönyörű emlékét találjuk itt. Többek között: a *Jakovali Hasszán dómja* — ma Szt János kápolna — sokszögű minarettel, honnan a múzeum hajdan imára hívta az igazhívőket; *Idris baba türbéje* (1591) karsu minarétes Kütsük dámi — ma egyetemi templom — és számos értékes lelet.

Ma Pécsét a kirándulók ezrei keresik fel. Vidám, rendezett, kedves város ma Pécs. Híres a pécsi gyümölcs, szőlő, bor, borpárlat (mecseki gyógyítóka), de híresek kézimunkái, különösen a háziszövésű finom vászna és világhírű üveg, kerámia, majolika ipara (Zsolnay). Pécs a magyarországi szénbányászat egyik jelentős tárolóhelye. A város zenekultúrája is nagymúltú és fejlett. Könyv- és művelődési bizottságunk, különösen a háziszövésű finom vászna és világhírű üveg, kerámia, majolika ipara (Zsolnay). Pécs a magyarországi szénbányászat egyik jelentős tárolóhelye. A város zenekultúrája is nagymúltú és fejlett. Könyv- és művelődési bizottságunk, különösen a háziszövésű finom vászna és világhírű üveg, kerámia, majolika ipara (Zsolnay). Pécs a magyarországi szénbányászat egyik jelentős tárolóhelye. A város zenekultúrája is nagymúltú és fejlett. Könyv- és művelődési bizottságunk, különösen a háziszövésű finom vászna és világhírű üveg, kerámia, majolika ipara (Zsolnay).

Amint kirobognak velünk a vonat Pécsről, csakhamar dombokra szántott kultúrát, szőlős- és gyümölcsösöket kertek és zöld hárs- és dióligetek közt találjuk magunkat. Domb mellett domb. Akár Göcsej. Dombok, aprócka völgyek, tavak, kertek országga ez. *Ormánság*.

Az *Ormánság* többnyire református és magyar lakossága néprajzban némileg rokon a tiszántúli és az erdélyi nép művészetével. Nagyon sok munka vár itt még a gyűjtőre. Lírai dal, ballada, mese, szokás, kö-

szöntő rígmus különböző változatokban él a nép ajkán.

Népviselőtűket legtöbb helyen úgy, ahogy megőrizték. Ahol elhagyták, ott sublóra rakva még minden ruhadarabot megtalálunk. A nyecskek piros tarka fejkötőt, vagy inkább bóbítat hordanak fejükön. Sajátságos szabású bluzukat réklínek nevezik. Ezelőtt „imeget” hordtak. Egy kis himzett *imeget* alól, egy ráncbaszedett ujju *nagyimeget* felől. Szoknya helyett „*biklába*” vagy „*ke-bébe*” járnak. Alól legalább hat kis bikla kell, erre felül jön a „*tíláng*”, a fátyol-szoknya. Lábukon hímes török papucs. Vasárnap kezében kásmirkendőt hordanak. A férfiak viselete fehér szöttes imeg, ráncra szedett ujjal, nyaktalanul. Rajta sehol egy gomb. Minden pántlikával kötözendő. A diszmagyar szük nadrágos, de a rendes ormán viselet tizenhat, tizennyolc, söt húsz „szel”-bujtásos gatyja. A nyaktalan ingre török kásmir kendő nyakravalót kötnek. Ugyanílyen cifra kendőt dugnak az övükbe. Ezt a festői öltözet puhaszaru csizma és darutollas küsszéli kalap egészíti ki.

Gyönyörű magyar népviselet ez, melyen erős török hatások látszanak, de természetesen módjával és minden tekintetben a viselet előnyére.

A nép általában vidám kedélyű, kedves magyar nép. Szép ősi táncaik közül megőrizték az *ormán csárdást* és a *csalogatást*. Vasárnap este akár-melyik ormán faluban látni lehet a hegedő és citera mellett táncoló fiataloságot. Nem verkedő fajta az ormán. Mulatságok ritkán végződnek botránnyal, mint ez néhol szokás.

Gazdasági helyzetük általában jobb, mint a magyar Alföldön. Korántsem találjuk az alföldi parasztságokból annyira ismert agrárproletariátust. Sokszor napszámból alig kapnak, épen azért nagyon kifejlődött náluk a *kalács-rendszer*. Egymást segítik.

Áldott és bőtermő vidék az Ormánság. Hiszen hajdanában, mint a neve is mutatja (Ormán erdő jelent törökül), rengeteg erdők borították a felszínét. Most az agyaglak kevert erdőtalaj elsőrendű humusz eredményezett, melyben minden növény egyként szépen virul. Nagy baja ennek az értékes földnek a kultúrától való nagy elmaradottsága. Majdnem Göcsejbe képzeljük magunkat. Talán itt jobbak az út- és vasutviszonyok, de más tekintetben itt ugyanazt a magyar elmaradottságot találjuk. Sok apró falu teszi ki az Ormán vidéket. De alig van falu, ahol komoly kulturélet folyna. Inkább csak kisérletek. Ahol gyermek van, ott nincs elég felkészült oktató, ahol kerülne valaki, ott egyszerűen nincs gyermek. Mert ha már közhely is, meg kell említenünk Ormánság rettenő népbetegségét, az egykét és az egyest. Ebben — fájdalom — a közepes-ostály jár elől, kevés kivétellel. Van olyan falu, pl. Regenye, Bosta, ahol 4—5 éve nem született egy gyermek sem. Ezzel szemben szép számmal vannak sírok az ormán temetőekben, hol a bűnös anyák alusszák sötét álmatlank. Ki akarták kerülni emberi akaratlan az Isten áldást, különféle gyökerekkel és mezei dudvával való kísérletezéssel és *életlélkel fizeték meg könnyelműségüket*.

Az egész Ormánságban erősen küzd a *Zöldkereszt mozgalom*, illetve szociális szolgálat a gyermekhalandóság ellen és Istennek hála, eddig eredményekkel számolhatnak el.

Mindenesetre a kormánynak mindent, de mindent el kell követnie, hogy ezt a népet itt a déli végeken megmentsen. Ez itt határnép. Itt a Dráván a határ. A hid háromnegyed-része a szerbeké, egy negyed része a magyaroké. A szerb oldalon vérebbekkel jár a szerb őrség. A magyar

oldalon magyar katonák állnak, meszlátóval kémelve a szerb partot. Halljuk ezerszer, tudjuk jól, hogy szétdarabolták Hazánkat, de ezt komolyan és szívbemarkolóan csak itt érezzük meg a határon. Itt megy a sin Szlavoniába és immár hovatovább berozsásodik. Nem jár rajta vonat. Érzik, hogy egy életerős szervezet ütőerőt vágta itt el. A határmenti csárdába, a Zsínkónál azonban mulat a legénység, a leánység. Hiszen ne is busuljanak. Hiszen lassú még ez másképp is, addig csak házd hordja a szél át a Dráván, hogy:

*Van két lovam, van két lovam
Mind a kettő sárگا,
Még az éjjel átugratok velők
Szerbiába...*

— SZÁMADÓ ERNŐ.

A mi költőink

Falunk bokretája

*Kis falunknak díszé, éke
A Gyönyörűbokrétá,
Kisfalunknak virágai
Vannak egy csokorba.*

*Régi magyar viseletűk,
Régi magyar táncuk...
Kis falunknak minden tagja
Búszke lehet rájuk.*

*Magyar virtus zeng ajkukon,
Régi magyar nótá,
Minden tettük, minden táncuk
Ős turáni módra.*

*Tréfa, móka, vidám játék
A szórakozásuk,
Hogy mindenki boldog legyen,
Egyedül vágyuk.*

*A szívmeknek s a lelkeknek
Egy az áhajtsa:
Virágozzék Magyarország
Gyönyörűbokrétája!*

— DAVID JÁNOS
(Csurgónagymarton)

Megpenditem...

*Megpenditem lantom hurját, nem
hallgatnák rája.
Hulló könnyemből van hurja,
bánatom a fája.
Sóhajtsam a vonója: de senkisé
érti,
Eti szellő el-elkoppja, csendbe az
Kiséri.*

*Kiséri szellő, esti szellő simogatón,
lágán,
Messze, ahol a faluban az a szöke
lány van,
Zörgesd meg a kisablakát, de senki
ne hallja...*

*Mondd el néki: rabja lettem, örökre
a rabja,
IFJ. SZABÓ JÓZSEF
(Pótréte)*

Nem megyek...

*Nem megyek a temetőbe elsimni a
bánatom,
Hisz nekem egy sirmalmom sincs, hol
könnyemet onthatom.
Mégis minden alkonyórán könnyben
áznak szemem,
Mégis, mégis van egy sirmalk, melyre
hullnak könnyeim.*

*Van egy kis ház a faluban, előtte
egy kis pad áll,
Emlékeim lepkeszárnyán síró lelkem
visszaszáll,
Ott sírja el búbanátát az én
megsebzett szívem,
Láthatatlan sírhant alatt boldogságon
ott pihen.*

*Oda temette el egykor szép csillagos
éjszakán
Az én ifju boldogságom az a hűtlen-
szívű lány.
És azóta valahányszor e pad előtt
élmegyek,
Mintha temetőbe járnék, zokogok és
könnyezek.*

— MÁRTON ANTAL
(Somogyvár)

Egy kis apróság

Egyik amerikai lapban olvassuk ezt a kis apróságot:

Egy ragyogó reggelen a légymama három kicsinyével vigan röpült ki a világba. Az egyik légyfióka egy űzlebe röpült, ahol gyönyörű kolbászok kellettek magukat. Alig szállt rá azonban egyik kolbászra, holtan hullott alá. A kolbász az amerikai *Kolbász-kartel* készítménye volt.

Szomoruan röpült tovább a légymama, most már csak két fiacskájával. Egy cukorkaizlet előtt röpült el. Az egyik légyfióka még akarta kóstolni a cukrot. Veszére, mert nyomban ő is holtan hullott a földre. A cukor az amerikai *Cukor-karteltől* került ki!

Egészen letörve röpült tovább a légymama egyetlen egy csemetéjével. Egy tejuzlet előtt röpülték el. A kicsi légy, szomjas torokkal, csak egy cseppet akart meginni a finom, hivatog tejből. Alig ivott azonban egy csöppet, ő is kiszervezett. A tej az amerikai *Tej-kartel* terméke volt.

A légymama most már egyedül maradt és kicsinyeinek elvesztése feletti fájdalomában elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Berepült egy űzlebe, egyenesen a vastagon bekent légy-papírra vetette magát. Am, csodák csodája, nem ragadt oda, tovább tudott repülni s nem sikerült véget vetni reménytelen életének. A légy-papír az amerikai *Légy-papír-kartel* gyártmánya volt.

IGAZGYÖNGYÖK

Ne okold mindjárt a feletted álló földi, vagy égi hatalmakat, hanem vizsgál meg nyugodtan, nem te állsz-e saját előrehaladásod útjában.

— Oh, atyám, én úgy félek a haláltól — panaszkodott egy igen jámbor férfi a szent életű arsi plébánosnak.

— No, akkor nem szereti eléggé az Istent, — hangzott a nemvárt válasz.

— Hogy-hog?

— Ugy, hogy én is Szent Ágostonnal tartok és azt mondom: „Aki a haláltól fél, nem szereti eléggé a jó Istent. Mert ugy-e, ha valaki szereti édesatyját, akitől sokáig távol volt, az a gondolat, hogy nemokára viszont fogja látni, nem félelmet, hanem örömet fog kelteni szívében.”

Találja ki!

PONTREJTIVÉNY

S . . L . . H . . É . . T . . O . . Y

Ha a pontok helyére a hiányzó betűket beírjuk, eredményül a legújabb Szent István-emlékmű nevét kapjuk.

A levelezőlapra irt megfajtest a *Vasárnap* szerkesztőségének címére, (Budapest, V., Báthory-u. 24) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésvé érkező megfajtest nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfajtest küldenek be, előfizető táborunk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A 30-ik számban között *„Találja ki!”* előírásait többen félreértették. Helyesen csak olyan szavakkal lehetett pályázni, amelyek állatnevet jelentő szóttaggal, vagy szóttagokkal kezdődnek, illetve végződnek; a megfajtestekből tehát töröltük azokat a szavakat, amelyeknek belső szóttagjai fejeznek ki állatnevet. Például *Nevelgel*. A szórakoztató játékbán *nyolc előfizetőnk vett részt*, valamennyien többször állatnevet rejtő szót szedtek össze. Könyvjutalmat nyert:

Kovácsik Péter (Balassagyarmat),

Mit kell tudni a Németországban levő magyar mezőgazdasági munkásoknak?

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda közleményei

Felhívás a katolikus vallású

magyar munkásokhoz!

Donáth József dr. fővárosi római katolikus lelkész közli a római kath. vallású magyar munkásokkal, hogy augusztus hó 14-től Berlinben a hívők rendelkezésére áll. Felhívja a munkáscsoportokat, hogy pontos címüket és azt a körülményt, hogy hányan vannak katolikusok a csoport-

ban, közöljék vele. Címe: Collegium Hungaricum, Berlin, N. W. 7, Dorotheenstrasse 2. Értesülésünk szerint különben néhány napon belül két római katolikus magyar lelkész fogja a magyar munkások lelki gondozását ellátni.

Önmaguknak szereznek megbecsülést, akik egymást megbecsülik

Lassan eltelik a németországi munkaidő első fele, hónapok óta dolgoznak már együtt a munkáscsoportok tagjai és mégis, még mindig kapunk a sok szép és testvéri együttérzésről tanuskodó levél mellett olyanokat is, amelyek arról tanuskodnak, hogy

egyik-másik csoportban dúl a békétlenség, a harc a munkások, vagy a munkások és a tolmácsok között.

Ezek a levelek azt bizonyítják, hogy a legszigorubb ellenőrzés mellett is sikerült beosztást kapniok olyan izgága elemeknek, akik azt hiszik, hogy mert hazulról néhány száz kilométernyire eltávoloztak, odakint tanusított magatartásukról senki sem gyezz tudomást és viselkedésükről nem kell majd számot adniok.

Akik így gondolkodnak, azok nagyon csalódnak!

Az illetékes tényezők fokozott figyelemmel kísérik a külföldre került munkástestvérek sorsát, magatartását és egészen természetesen, hogy amennyiben jövőre a külföldön ismét munkaalkalmak nyílnak, azok odaítélésénél az idej tapasztalatokat fel fogják használni.

Nem szeretnők, ha félreértene bárki is sorainkat. Világosan megismételjük tehát, amit már annyiszor megirtunk minden Németországban dolgozó egyén, férfi és nő, tolmács és munkás érte meg és gondolja át, hogy honfitársát és bajtársát megbecsülni, baj esetén segítségükre lenni kötelek. A munkás nem követelheti, hogy a tolmács, — aki német anyanyelvű honfitársunk — cselédmódra kiszolgálja, szeszélyeit kielégítse és apró-cseprő magánügyeiben eljárjon. A magyar munkások szeretettel, bizalommal adják elő közérdekü, a munkára, keresetre, pénzhasznáulásra, stb. vonatkozó, tehát fontos kéréseiket a tolmácsnak és bizonyosak vagyunk benne, hogy azok el is fogják ezeket a kéréseket intézni, ami kötelességük is, mert nekik viszont át kell azt érezniök, hogy milyen nehéz helyzetben vannak a merőben idegen környezetben csak magyarul tudó honfitársaik. Képzeljék magukat a tolmácsok a munkások helyébe és mindjárt több szeretettel és jóindulattal fogják a rájuk bízott dolgokat elintézni.

Amikor mindezt leírjuk, nem fedjük sem a munkásokat, sem a tolmácsokat, hanem mindkettőjüköz egyforma komolysággal szólunk és

mindkét csoportot saját érdekében figyelmeztetjük arra, hogy egyformán egymásra vannak utalva; az idegen környezetben csak akkor számíthatnak megbecsülésre, ha egymást megbecsülik és kerülnek a vitatkozást, veszekedést, mert ez végeredményében a keresetük rovására is megy.

A munkások bizzanak a tolmácsokban, a tolmácsok viszont legyenek megértők a munkásokkal szemben; a munkások lássák be, hogy a tolmácsnak nincsen hatalma a munkaadó fellett, ha tehát valamely kérdés nem talál teljesítésre, annak nem feltétlenül a tolmács az oka, ő előterjeszti németül a kérést, amelyet esetleg nem teljesítenek. A tolmácsok viszont helyesen teszik, ha ilyen esetekben részletesen elmondják munkástestvé-

reiknek, hogy miért utasították el a kérésüket mert ha nem helyes is, de érthető, hogy a munkások bizalmatlanul nézik a tolmács működését akkor, ha az a munkaadónak egy hosszabb és meg is indokolt elutasítását egyszerűen: „azt mondja, nem jár”, vagy „nem adja meg” kijelentéssel tolmácsolja. Ha a tolmács valóban tolmácsol, akkor valószínűleg megértik és elhiszik a munkások, hogy a tolmács helyesen és teljesen előadta a tényállást. Ellenkező esetben esetleg valóban úgy vélik, hogy bizonyára azért utasították el a kérést, mert a tolmács nem mondott el mindent. Természetesen nagyon elítélendő azoknak a munkásoknak az eljárása is, akik a tolmács, vagy tolmácsnó minden ténykedését bizalmatlanul fogadják és durva, vagy trágár cáromkodásokkal köszönik meg.

Tehát ismételtel kérjük és figyelmeztetjük magyar testvéreinket, — munkásokat és tolmácsokat egyaránt — hogy

kölcsönös szeretettel, jószággal, türelemmel viseltesseken egymás irányában,

mert csak így szolgálják saját érdekeiket és így teljesítik hazafias kötelességüket is becsületesen.

Ez a válasznak a tolmácsoktól és munkáscsoportoktól az utóbbi napokban beérkezett levelekre; reméljük, hogy mindenki, akit illet, tudomásul veszi és a kért módon fog viselkedni a jövőben.

Üzenetek

Ez a rovat mindenkit érdekel!

Gallovics István és társai, Triglitz: Örülünk, hogy a munkaadóink annyira családlasan bűnik önökkel, hogy még az ezüstmenyegzőjére is meghívta a csoportot. Üdvözlét. — Szabó László és társai, Dallmín: Panaszukkal forduljanak az Arbeltsamt-hoz. Szalonmrendeléseket a Transdanubid-hoz kell beküldeni. Berlin, Brückentallee 36. — Pohl Pál és társai, Rietzig: Reklamációjuknak utánanéznünk, szótár, sajnos nem tudunk küldeni. — Földi Simon, Kessburg: Panaszain csak az Arbeltsamt utján lehet segíteni. Tessék ismét odafordulni és részletesen elmondani ugy a lakás, mint a bér és a pénz hazaküldés miatti panaszait, valamint az áthelyezés iránti kérését. — Benesik Pál és neje, Trans Jenzendorf: Sajnos, nincs módunk intézkedni az ügyben. Leveletük továbbítjuk illetékes helyre, a leghevesebb azonban ha lenne, ha mégis egy, a közelben dolgozó magyar tolmács közbejöttével az Arbeltsamt-hoz fordulnának. Csak az Arbeltsamt illetékes az intézkedésre. — Winter Mihály, Kargow: Özintén örülünk, hogy a csapatban a Vasárnap értesítése nyomán helyreállt az annyira áhított és végtelenül fontos egyetértés. Ez a helyes és magyar emberhez méltó állapot, különösen az idegenben. Szeretettel és békességgel sokkal többet lehet elérni, mint veszekedéssel. Részvétellel olvastuk Keeskeméti nevű munkástársuk esetéről szóló beszámolóját, sajnos, azonban baját annál is kevésbé lehet balesetnek minősíteni, mert hiszen az operáció remélhetően teljesen helyreállítja munkaképességét. Üdvözlét mindannyioknak. — Piko Sándor és társai, Witt-

stock; Filep Sándor és társai, Tangrin; Házi Ferenc és neje, Gr. Vlegeln; Janosik Borbála és társai, Schwerin: Kedves üdvözléteket özintén jókívánásokkal viszonzozzuk. — Mámfai József és társai, Rabensburg: Nagy Sándor és társai, Pótenitz: Örülünk, hogy sorukkal elégedettek. Kérésükkel forduljanak az Arbeltsamt-hoz. — Kolebits István és társai, Kremlin: Kérése elintézését megsürgetni nem áll módunkban. Munkaadója az Arbeltsamt utján sürgetheti csak meg. Üdvözlét. — Csolla János, Warem: Ha komoly és érdemleges a panaszuk, forduljanak a munkaadóhoz és kérjék meg, hogy az Arbeltsamt utján ő sürgesse meg a pénz továbbítására vonatkozó utasítást. Bizonyára készséggel meg fogja tenni. Üdvözlét. — Gregorits István és Péter, Mark-Friedersdorf: A pénz hazaküldés iránt forduljanak a munkaadó utján az Arbeltsamt-hoz. Bizonyára lehetséges lesz, hogy ép úgy küldhessék haza a pénzüket, mint a többiek. Újságot küldünk. Szalonját a Transdanubiánál lehet rendelni, havonta és fejenként 5—5 kilót, az ára 1 márka 45 pfennig. Cím: Transdanubia, Berlin, Brückentallee 36. — Benesik Pál és társai: Világosan megirt leveletük együttérzéssel olvastuk. A leghevesebb, ha az Arbeltsamt-hoz fordulnak. Annak intézkedését természetesen ne álljanak ki a munkából, mert ebben az esetben önkényes eljárásuk miatt kellenetlenségében lesz részük. Ha nyugodtan és tárgyilagosan előterjesztik panaszukat, feltétlenül orvoslani fogják azokat. Üdvözlét. — Horváth Antal, Gnoien: Az említett egyén forduljon kérésével az Arbelts-

amt-hoz. — Nagy Lajos és társai, Buttelstedt: Sajnos, csak megismételhetjük azt a tanácsunkat, hogy forduljanak az Arbeltsamt-hoz. Ha panaszukat tárgyilagosan és higadatan előterjesztik, feltétlenül orvoslásra is találunk. — Biró János, Fahren: Terjedelmes levelet sajnálkozással olvastuk, nem értjük azonban, mi a tulajdonképpeni kérése, írja meg röviden, egyszerű levélben, hogy mit óhajt, felesleges azonban ajánlott, vagy névszóló levelet feladnia. — Bohus Mihály, Eggersdorf: A járulékelvonás miatt az Arbeltsamt-hoz fordulhatunk panasszal, mert lehet, hogy a késlekedés hátrányait a munkaadó lenne köteles viselni. Mínt hogy azonban a munkaadó egyébként pontosan teljesíti magukkal szemben szerződéses köteleességeit és az utalagos levonás miatt voltaképpen kár nem éri, az a tanácsunk, hogy ne tegyen lépéseket, mert ezzel csak elmergésítene a helyzetet, anélkül, hogy ebből haszna lenne, mert az is lehet, hogy az Arbeltsamt a fennálló és általunk nem ismert rendelkezések alapján a munkaadónak adna igazat. — Kolb József, Schwerin: A kért cím megtudakolására nem vállalkozhatunk, mert egyrészt a címudakolás költséggel jár, másrészt a főkapitányság csak a legutóbbi cím megadása ellenében adja meg a címet. — Galambka Mihály, Lüdersdorf: A lapot megindítottuk címükre. Tolmácsok kérenek az Arbeltsamt-tól. — Farkas János, Rogendorf: Levélét illetékes helyre továbbítottuk, nekünk azonban intézkedni nem áll módunkban. Azt ajánljuk, hogy unokahugal, vagy ön a leányok nevében, a tolmács utján írjon a legközelebbi Arbeltsamt-nak. Ahhoz a hivatalhoz kell fordulni, amely a leányok munkahelyéhez a legközelebb esik. — Léc János, Wilhelmeln Hof: A nyírbrányi előjáróság-hoz intézett levelekré közülök, hogy a lapot megindítottuk címükre; panaszukkal, ha másként nem sikerülne azt orvoslalni, forduljanak az illetékes legközelebbi Arbeltsamt-hoz. — Kovács István és társai, Rosenberg: Egyelőre az a helyzet, hogy összesen 330 máriát küldhetnek haza. Ha a hazaküldetés összeget felemelnek, idejelekré közölni fogjuk az új rendelkezést a Vasárnap-ban. A megvásárolt és használatba vett ruhaneműket vámtmentesen hozhatják haza; hazautazás előtt különben módjuk lesz a megmaradt és addig haza nem küldött pénz felől megfelelő formában intézkedni. — Racsko János, Köthen: A haladék ügyében, a tárgyalás elhalasztása iránt mi nem intézkedhetünk. Forduljon akár Ön, akár a felesége a közégi előjáróság-hoz, a jegyző urhoz, bizonyára sikerül valahogyan az ügyet hazaérkezéséig elhalasztani. Ha pedig ez nem járna eredményre, az Arbeltsamt utján kérje hazaküldését. — Boci Albert, Gr. Strömkindorf: Vitéségi érme igazolása végett a Hadléváltárhoz, Budapest, II., Bécsi Kapu-tér 4. kell fordulnia. — Gábor József és társai, Buskov: Leveletük továbbítottuk. — Demeter József, Kriesow: Nagyon kedves sorait özintén jókívánásokkal viszonzozzuk. Hangulatos versét átadtuk rovatvezetőnknek. Üdvözlét. — Keeskeméti János, Kargow: Részvétellel olvastuk megbetegedéssel szőlő értesítését. Hazaküldés iránt forduljon a tolmács közbejöttével az Arbeltsamt-hoz. — Darányi Józsefné, Eickendorf: Vasárnap nem kényszeríthetik munkára. Forduljon az Arbeltsamt-hoz. — Bogdán József, Borbás János és társai, Boldenbagen: A küldött fényképet kedves emlékeink közé soroztuk, sajnos azonban technikai okokból nem áll módunkban a képet közölni. Üdvözlét. — Kardos Gáborné, Lichtenow: Özintén együttérzéssel olvastuk szomorú sorait. Leveletük illetékes helyre továbbítottuk. — Bura Sándor és társai; Keekeméti János és társai: A főlspán urhoz intézett panaszuk illetékes helyre jutottak; rövidesen intézkedés történik az ügyekben. — Zohori Sándor, Marienhof: A nyírbrányi előjáróság illetékes helyre továbbította panaszukat; a lapot megindítottuk címükre.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.